

Temat numeru: Mówże pięknie, żubrze, mówże! – Stukanie dzięcioła – trzecia edycja konkursu recytatorskiego w Białowieży

W rytmie stukania dzięcioła, który niczym poeta puszczy opowiada swoje historie w koronie drzew, w Gminnej Bibliotece Publicznej w Białowieży odbyła się trzecia edycja konkursu recytatorskiego „Mówże pięknie, żubrze, mówże! – Stukanie dzięcioła”.

**Więcej przeczytają Państwo na stronach 10-11.
Życzymy miłej lektury.**

W numerze:

Od redakcji s. 2
Wójt informuje s. 2
Zaproszenie na uroczystości
Święta Niepodległości s. 3
Informacje Białowieskiego Ośrodka Kultury s. 4-5
W 60. rocznicę śmierci Jana Jerzego Karpińskiego s. 5-8
Nowa książka Anny Kulbackiej s. 8-9
Jesienne spotkania najmłodszych w białowieskiej bibliotece s. 9-10
Mówże pięknie, żubrże, mówże - Stukanie dzięcioła - trzecia edycja konkursu recytatorskiego w Białowieży s. 10-11
Pierwszy przewodnik po Puszczy Białowieskiej s. 11-14
Wystawa o królewskiej Białowieży - w Parku Pałacowym s. 14-15
Sukces siatkarzy Technikum Leśnego w Białowieży s. 15
Ogłoszenie s. 15
Zaproszenie na bezpłatne badanie wzroku s. 16

Ważne telefony:

Urząd Gminy 85 681 24 87
Białowieski Ośrodek Kultury 85 681 24 60
Biblioteka 85 681 23 95
Nadleśnictwo Białowieża 85 681 24 05
Muzeum Przyrodniczo-Leśne BPN 85 681 22 75
Ośrodek Zdrowia 85 667 24 68
Policja 85 670 41 15
Straż Graniczna 85 685 46 20
Zespół Szkolno Przedszkolny 85 681 23 97
Technikum Leśne w Białowieży 85 681 24 04
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 85 681 26 97
Przedszkole 85 681 23 97 w. 61
Stomatolog 604874917

Drodzy Czytelnicy,

W tym numerze Głosu Białowieży szczególnie polecam relację z III Konkursu Recytatorskiego. Gratuluję połączonym ekipom Gminnej Biblioteki Publiczna im. Igora Newerlego w Białowieży i Białowieskiego Ośrodka Kultury organizacji wspólnego wydarzenia. Dwa razy więcej uczestników niż w zeszłym roku robi wrażenie. To bardzo budujące, że przy każdej imprezie tak się wzajemnie uzupełniacie, niezależnie kto jest akurat głównym organizatorem. Dobra robota!

Z poważaniem
Mateusz Damian Gutowski
Redaktor naczelny "Głosu Białowieży"

Drodzy Mieszkańcy,

21 września wziąłem udział w XVII Strażackim Turnieju Oldboyów, który jak co roku odbywał się w Białowieży. Gratuluję wszystkim biorącym udział w tych emocjonujących zmaganiach. Wydarzenie już na stałe weszło w kalendarz imprez, które odbywają się na terenie naszej gminy.

2 października miałem zaszczyt uczestniczyć w spotkaniu autorskim z Panią Anną Kulbacką, autorką książki „Być jaka sosna polska... Średnia Szkoła Leśna przy Wydziale Leśnym Centralnego Towarzystwa Rolniczego w Warszawie (1916-1923)”.

10 października odbyło się uroczyste przekazanie umów w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej. Dyskutowaliśmy m.in. na temat: bieżącej sytuacji na granicy państwowej między Polską a Białorusią, oceny skuteczności działań powiatowych służb, inspekcji i straży nakierowanych na poprawę bezpieczeństwa dzieci i młodzieży wypoczywających na terenie powiatu hajnowskiego podejmowanych w ramach programu prewencyjnego – „Bezpieczne wakacje 2025”.

14 października uczestniczyłem w posiedzeniu Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

15 października wraz z pracownikami Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z Białegostoku wziąłem udział w oględzinach w sprawie wydania natychmiastowego wstrzymania lub podjęcia niezbędnych działań zapobiegawczych, lub działań naprawczych, w związku z realizacją przedsięwzięcia polegającego na remoncie drogi powiatowej nr 1651B (Białowieża-Budy-Czerlonka).

16 października wziąłem udział w obchodach 35-lecia Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Policjantów Województwa Podlaskiego

Z wyrazami szacunku
Albert Waldemar Litwinowicz
Wójt Gminy Białowieża

Wójt Gminy Białowieża
oraz
Białowieski Ośrodek Kultury

serdecznie zapraszają **11 listopada 2025 roku** na uroczyste obchody

Święta Niepodległości

Msza Święta w intencji Ojczyzny
w kościele pw. św. Teresy od Dzieciątka Jezus

godz. 11:00

Koncert patriotyczny Chóru Leśników Puszczy Białowieskiej
w kościele po Mszy Świętej

Wspólne odśpiewanie hymnu państwowego
przy pomniku Józefa Piłsudskiego w Parku Dyrekcyjnym

godz. 12:00

Okolicznościowe wystąpienie Wójta Gminy Białowieża

Składanie wieńców

Uprzejmię zapraszamy do wzięcia udziału w uroczystości delegacje zakładów pracy,
placówki naukowe i edukacyjne, służby mundurowe, mieszkańców, turystów oraz gości.

Najważniejsze informacje z... Białowieskiego Ośrodka Kultury

Zbyszek Sadowski – 45 lat malarskiej pasji

Białowieża, 9 października 2025 r. godzina 15.00 – w Galerii oBOK przy Białowieskim Ośrodku Kultury odbył się wyjątkowy wernisaż malarstwa Zbyszka Sadowskiego – artysty, który od 45 lat nieprzerwanie tworzy z niezmienną pasją i głębokim szacunkiem do natury oraz tradycji.

Licznie przybyli goście mieli okazję zobaczyć prace artysty, który od lat konsekwentnie rozwija swój własny, rozpoznawalny styl. Zbyszek Sadowski, rodem z Podlasia, czerpie inspiracje ze swoich licznych podróży po regionie, gdzie – jak sam podkreśla – natura wciąż ma głos, a czas potrafi płynąć inaczej. To właśnie dzięki, odosobnione miejsca Podlasia, z ich wyjątkową atmosferą stają się najczęstszym tematem jego obrazów.

Wydarzenie otworzył dyrektor Białowieskiego Ośrodka Kultury, który serdecznie powitał wszystkich zebranych i w kilku słowach przedstawił sylwetkę artysty. Podkreślił jego wieloletni dorobek twórczy, głębokie zakorzenienie w tradycji Podlasia oraz wyjątkową wrażliwość na piękno natury i codzienności. Po krótkim wystąpieniu oddał głos bohaterowi wydarzenia, który z kolei podzielił się osobistymi refleksjami na temat swojej pracy, inspiracji i niegasnącej pasji do malarstwa.

Prace Zbyszka Sadowskiego można oglądać w Galerii oBOK w godzinach pracy Białowieskiego Ośrodka Kultury lub po wcześniejszym umówieniu się telefonicznym pod numerem 85 681 24 60. Serdecznie zapraszamy.

BIAŁOWIEŻA OPEN JAM SESSION

W dniu 8 października 2025 roku sala ki-

nowa Białowieskiego Ośrodka Kultury wypełniła się dźwiękami muzyki na żywo. Tego wieczoru odbyła się wyjątkowa edycja BIAŁOWIEŻA OPEN JAM SESSION, która przyciągnęła znakomitych muzyków i miłośników rytmu. Na scenie wystąpili: Piotr Karpiuk, Marcin Morawski, Jakub Bubnicki, Marcin Churski, a także gość specjalny – Tomasz Radomski, który przyjechał do nas z Norymbergii. Artyści zaprezentowali się w ramach Pracowni Rytmu działającej przy Białowieskim Ośrodku Kultury. Dziękujemy wszystkim uczestnikom za obecność i wspólne muzyczne przeżycia. Do zobaczenia na kolejnych jam sessions!

Tradycja, która łączy – wyjątkowy dzień w muzeum

11 października 2025 r. odbył się wyjazd do Muzeum Obojga Narodów w Bielsku Podlaskim, zorganizowany w ramach realizacji zadania publicznego „Suniczki – dziecięco-młodzieżowy zespół białoruskiej mniejszości narodowej”, dofinansowanego ze środków Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Uczestnicy wyjazdu mieli okazję zwiedzić białoruską wystawę pt.

„Strój”, prezentującą tradycyjne elementy ubioru białoruskiej społeczności, a także wziąć udział w warsztatach z tworzenia krajek – ozdobnych, tkanych pasów będących ważnym elementem ludowego stroju.

Trochę historii

W 60. rocznicę śmierci Jana Jerzego Karpińskiego

Prof. dr Jan Jerzy Karpiński
(1896-1965)

W Białowieży pamięć o prof. Janie Jerzym Karpińskim, wybitnym polskim leśniku-ekologu i entomologu, wciąż jest żywa. Puszczy Białowieskiej oddał on najlepsze lata swego życia. Do jego imponującego dorobku chętnie sięgają naukowcy, studenci, uczniowie. Pomińmy, że od śmierci Profesora upływa już 60 lat, to ma się wrażenie, że jest on tutaj nadal obecny, tak duchem, jak i ciałem.

Jan Jerzy Karpiński urodził się 12 kwietnia 1896 roku w Piotrkowie Trybunalskim w rodzinie Józefa i Julianny z domu Łebek. Ojciec po 25 latach służby w carskiej armii otrzymał w tym mieście stanowisko poborcy podatków. Państwo Karpińscy doczekali się sześciu synów.

Jan Jerzy w latach 1907-1914 uczęszczał do gimnazjum w Piotrkowie Trybunalskim. Już wtedy wykazywał duże zainteresowanie owadami. Doceniając pasję młodego przyrodnika, gimnazjum umożliwiło mu uczestnictwo w organizowanych przez szkolne kuratorium zagranicznych ekspedycjach przyrodniczych. Zdecydowały one ostatecznie o wyborze przez niego kierunku przyszłych studiów. W 1914 roku opublikował swoją pierwszą pracę o obserwacjach nad dwoma gatunkami motyli. Po wybuchu I wojny światowej Karpiński trafił do Kaługi, gdzie ukończył VIII klasę i uzyskał świadectwo dojrzałości. Następnie podjął studia w Instytucie Leśnym w Sankt-Petersburgu. Ukończył je w 1919 roku. Podczas studiów był pomocnikiem naukowym, a później aspirantem prof. Nikołaja Chołodkowskiego.

Tuż po wybuchu rewolucji październikowej w Rosji, Karpiński ożenił się z Anną z Domaszewiczów – Polką urodzoną na Litwie, która w Sankt-Petersburgu uczyła się w szkole żeńskiej dla panien. Przekroczyli oni nielegalnie fiń-

ską granicę i znaleźli się w kraju.

Karpiński nostryfikował dyplom w grudniu 1925 roku w SGGW w Warszawie. W 1919 roku podjął pracę w administracji lasów państwowych. Najpierw pracował na stanowisku młodszego referendarza w Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Publicznych, później jako leśniczy, następnie nadleśniczy w Zakrzewie koło Kłobucka oraz w Grodzisku. W listopadzie 1927 roku został przeniesiony na stanowisko nadleśniczego Nadleśnictwa Łobodno. W tym czasie był jednocześnie zastępcą kierownika oraz nauczycielem zoologii i ochrony lasu w Państwowej Szkole dla Leśniczych w Zagórzcu. W 1922 roku państwu Karpińskim urodziła się córka Teresa, a dwa lata później druga córka – Zofia.

Jesienią 1928 roku Karpiński przyjechał z rodziną do Białowieży. Zatrzymali się na Krzyżach, w domu należącym do Nadleśnictwa. W 1929 roku przenieśli się do Parku Pałacowego i zamieszkali w tzw. Domu Zarządu.

29 stycznia 1929 roku Karpiński został powołany przez Ministra Rolnictwa na stanowisko nadleśniczego Nadleśnictwa Rezerwat w Puszczy Białowieskiej, które od początku sierpnia 1928 roku pozostawało nie obsadzone, po tym jak dyrektor Lasów Państwowych w Białowieży zwolnił z posady prof. Józefa Paczoskiego. Karpiński okazał się godnym kontynuatorem linii wytyczonej przez swego poprzednika. W jego życiu rozpoczął się prawdziwy złoty okres, który przyniósł piękne owoce w wielu dziedzinach.

W trzecim roku pracy Karpińskiego na stanowisku nadleśniczego, Nadleśnictwo Rezerwat zostało przemianowane w Park Narodowy w Białowieży. Był to sukces starań w pierwszym rzędzie Państwowej Rady Ochrony Przyrody i jej przewodniczącego prof. Władysława Szafera, niemniej Karpiński swoją pracą i postawą też do tego się przyczynił.

W 1932 roku Karpiński został urzędowo poddany pod „kierownictwo i nadzór fachowy w zakresie czynności specjalnych” Oddziałowi Rezerwatów Zakładu Doświadczalnego Lasów

Państwowych (późniejszy Instytut Badawczy Lasów Państwowych). Czuwał nad przebiegiem prac nad inwentaryzacją przyrodniczo-leśną Parku Narodowego w Białowieży, prowadzonych przez Instytut Badawczy Lasów Państwowych pod kierunkiem prof. Wacława Niedziałkowskiego. Wkładał dużo wysiłku w rozwój kierowanego przez siebie obiektu oraz w organizację systematycznych badań naukowych na jego terenie.

Sam prowadził liczne badania z zakresu biologii lasu, w szczególności z zakresu entomologii leśnej i jej zastosowania w ochronie lasu, ekologii lasu ze specjalnym uwzględnieniem zoologii, mykologii i innych specjalności. Największe osiągnięcia zdobył w dziedzinie entomologii. Jego prace dotyczyły przede wszystkim korników. W 1932 roku opublikował pionierską pracę pt. „Fauna korników Puszczy Białowieskiej na tle występujących w Puszczy drzewostanów”, która położyła podwaliny pod klasyfikację gospodarczo-leśną typów drzewostanów puszczańskich. Na jej podstawie w 1933 roku uzyskał stopień doktora nauk technicznych na Wydziale Rolniczo-Lasowym Politechniki Lwowskiej.

Prowadził również prace nad restytucją żubra, niedźwiedzia, tarpana i łosia na terenie Puszczy Białowieskiej. Kierował Państwową Szkołą dla Leśniczych, która funkcjonowała przy Parku w latach 1929-36. Położył wraz z leśniczym Romanem Jasińskim duże zasługi w organizacji podstaw ruchu turystycznego na terenie Puszczy. Przyczynił się do stworzenia bazy noclegowej, informacji turystycznej, opracowywał szlaki turystyczne na terenie Parku Narodowego, szkolił pracowników w oprowadzaniu turystów, propagował walory turystyczne Parku. Stworzył przy Parku warsztaty wyrobów przemysłu ludowego. Rozwinął muzeum przyrodniczo-leśne w Białowieży, powiększając jego zbiory m.in. o narzędzia bartne. W 1937 roku otworzył muzeum w osobnym budynku. Dbał też o powiększanie zbiorów biblioteki naukowej, tworzył laboratoria biologiczne do obsługi zwierząt chronionych.

W 1935 roku sporządził wykaz 1003 uroczysk puszczańskich wraz z ich lokalizacją, który dwa lata później został przekazany PAU w Krakowie.

Rozpoczął też w Białowieży pierwsze badania nad działaniem leczniczym wyciągów z hub brzoźowych w laboratorium BPN. Prace te w 1930 roku przejął Zakład Doświadczalny La-

sów Państwowych. Po zakończeniu wojny, w 1946 roku Karpiński wznowił sprawę badań nad hubą za pośrednictwem IBL i Ministerstwa Zdrowia. Na podstawie przepisu ludowego, który przywiózł z Litwy, opracował, preparat używany przy leczeniu nowotworów.

Niestrudzenie i umiejętnie propagował w publikacjach wiedzę o lesie wśród młodzieży i dorosłych. Wydawał przewodniki turystyczne, ilustrując je świetnymi zdjęciami własnego autorstwa. Pozostawił ponad 1000 negatywów czarno-białych zdjęć. Zrealizował 19 krótkometrażowych filmów przyrodniczych na tematy puszczańskie.

W tym całym zapracowaniu znajdował jeszcze czas na twórczość literacką – pisał wiersze. Zostawił ich ponad 100, do niektórych została napisana muzyka.

Rada Gminna w Białowieży nadała mu w 1935 roku honorowe obywatelstwo gminy.

Wybuch II wojny światowej przerwał działalność uczonego. Opuścił on wraz z rodziną Białowieżę i udał się na Litwę. Rodzina zatrzymała się u krewnych we wsi Rezgi pod Kiejdanami. Tutaj spędziła całą wojnę, pracując na roli.

Wkrótce po zakończeniu działań wojennych, Karpiński powrócił do Białowieży, po czym ściągnął do siebie rodzinę. 24 października 1944 roku ponownie objął kierownictwo Parku Narodowego oraz zorganizowanej przez siebie białowiejskiej filii Instytutu Badawczego Leśnictwa.

Od razu rzucił się w wir pracy. Ugruntował podstawy organizacyjne Parku, przyczynił się do powiększenia jego powierzchni i zamknięcia w naturalnych granicach, opierających się o rzeki Narewkę i Hwożną. Największą jednak uwagę przywiązywał do działalności naukowej. Prowadził rozległe badania i gromadził materiały do szeregu opracowań, omawiających poszczególne grupy fauny (ptaki, drobne ssaki, pająki i wiele grup owadów) na tle biocenoz Puszczy Białowieskiej. W Białowiejskim Parku Narodowym zorganizował pierwsze w Polsce kompleksowe badania ekosystemów leśnych. Stworzył początki szeroko zakrojonych badań zoologicznych, gleboznawczych i meteorologicznych. Prace te w swoim ekosystemowym podejściu wyprzedziły znacznie naukę europejską i światową, a ich poziom, zasięg i rozmiar był niezwykle wysoki.

Karpiński zapewnił także Parkowi rolę faktycznego koordynatora w zakresie turystyki i dydaktyki odbywającej się w BPN.

W 1947 roku habilitował się na UMCS

w Lublinie i uzyskał stopień docenta w zakresie ekologii zwierząt na podstawie rozprawy o przyczynach ograniczających rozmnażanie się dwóch gatunków korników drukarzy w lesie pierwotnym. Praca ta znalazła należyty oddźwięk poza granicami kraju; opierali się na niej wybitni znawcy zagadnienia.

Jednym z pionierskich kierunków badań prof. Karpińskiego były badania nad rolą grzybów jako przyczyną zamierania drzew w lesie naturalnym Białowieskiego Parku Narodowego. Opublikowane w 1954 roku wyniki tych badań zainteresowały uczonych amerykańskich, co spowodowało, że na zlecenie rządu USA praca ta została w 1964 roku wydana w języku angielskim przez Centralny Instytut Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej w Warszawie.

Karpiński wykrył kryształicę w jajach mniszki oraz wiele nowych dla fauny krajowej gatunków owadów w lasach polskich. W 1949 roku opisał nowy gatunek kornika bruzdkowca polskiego, który jednak nie został uznany za samodzielny gatunek. W tym samym roku prof. August Dehnel nadał imię Karpińskiego podgatunkowi ssaka leśnego – ryjówce średniej, zwanej też ryjówką białowieską. Imieniem Karpińskiego nazwane zostały także jeden rodzaj i dwa gatunki owadów.

Na stanowisku dyrektora Białowieskiego Parku Narodowego Karpiński pracował do 7 sierpnia 1951 roku, natomiast na stanowisku kierownika filii IBL – do wiosny następnego roku. W maju 1952 roku przeszedł do Instytutu Badawczego Leśnictwa w Warszawie, na stanowisko samodzielnego pracownika naukowo-badawczego w Zakładzie Ekologii Leśnej.

Pracując w Warszawie, Karpiński zajmował się m.in. szkodnikami owadziemi modrzewia (opisał dwa nowe dla nauki gatunki zwójek) oraz zespołami korników w siedliskowych typach Świętokrzyskiego Parku Narodowego. W ciągu ostatnich kilku lat poszukiwał wegetatywnej formy rozmnażania borowika i uzyskał na sztucznej pożywce w warunkach laboratoryjnych po raz pierwszy na świecie owocniki tego grzyba. Karpiński opracował również nową teorię rozwoju owadów, w której stwierdza, że każdy owad przechodzi wszystkie podstawowe stadia rozwojowe.

Odrębny jego dorobek naukowy stanowią badania nad śladami bartnictwa w Puszczy Białowieskiej. Karpiński zapoczątkował także zestawianie bibliografii białowieskiej.

Tytuł profesora nadzwyczajnego Karpiński uzyskał w 1955 roku. Profesorem zwyczajnym został mianowany w 1959 roku.

Dwukrotnie powoływano go na członka Państwowej Rady Ochrony Przyrody (w 1945 i 1951 roku). Był członkiem Komitetu Nauk Leśnych PAN, Naczelnej Organizacji Technicznej oraz Polskiego Towarzystwa Entomologicznego i Polskiego Towarzystwa Leśnego.

W ciągu swego życia opublikował ponad 170 prac naukowych i popularnonaukowych, charakteryzujących się niezwykle szerokim zakresem zainteresowań, dociekliwości i nowatorstwa. Około 100 z nich dotyczy tematyką Puszczy Białowieskiej, 30 to rozprawy naukowe. Ich ogromna wartość ugruntowała uczonemu trwałą pozycję w nauce światowej.

Przed wojną ukazały się następujące książki i broszury J. J. Karpińskiego: „Puszcza Białowieska i Park Narodowy w Białowieży” (1930), „Białowieża” (1935), „Białowieża – Park Narodowy” – w 4 językach (1936/1938), „Krótki przewodnik po Puszczy Białowieskiej” (wspólnie z Mieczysławem Orłowiczem) (1937).

Po wojnie natomiast zostały wydane następujące pozycje: „Białowieża” (1947), „Puszcza Białowieska” (1951), „Puszcza opowiada” (1951), „Puszcza Białowieska” (1953), „O naszych zwierzętach chronionych” (1954, 1956), „Nietopere” (1955), „W prastarej puszczy” (1955), „Wycieczka do puszczy” (1955, 1960), „Dzieci słońca i dzieci mroku” (1957), „Jeż i spółka” (1959), „W krainie dziwów Jean Henri Fabre’a” (1959), „Taaakie dziwy” (1960), „Białowieski Park Narodowy” (1961), „Malowane liście” (1961), „Z puszczy i lasów” (1965, 1972), „Puszcza Białowieska” (1965, 1972, 1977). Niektóre z nich mają charakter przewodników lub informatorów, inne zaś – zbioru opowiadań, w których rzeczowe wiadomości przeplatają się z wątkiem przygodowym, wszystkie zaś rzetelnie propagują puszcę i jej ochronę.

W okresie „warszawskim” J. J. Karpiński pisał także o innych obiektach. Powstały wówczas takie książki, jak: „W Pieninach”, „Dwa Przełomy” (wspólnie z Tadeuszem Szczęsnym), „Do Łysogór”, „Nasze parki narodowe”, „W dolinie Orlich Gniazd”.

Będąc poza Białowieżą, prof. Karpiński od czasu do czasu ją odwiedzał. Na przykład w połowie października 1958 roku uczestniczył w od-

bywającej się tutaj sesji naukowej. Z kolei w następnym roku spędził po kilka dni w sierpniu i październiku.

Za swój piękny dorobek został uhonorowany wieloma cennymi medalami i odznaczeniami.

Jan Jerzy Karpiński zmarł 17 listopada 1965 roku w Warszawie w wieku 69 lat. Pogrzb odbył się 20 listopada na Cmentarzu Powązkowskim.

Pogrzb prof. Jana Jerzego Karpińskiego – 20 listopada 1965 r. Z wiankiem przy trumnie stoją białowiescy strażnicy: Trofim Demianiuk (po lewej) i Michał Buszko.

J.J. Karpiński swoje sukcesy w pracy naukowej i społecznej zawdzięczał tytanicznej pracy. Swoją dzień rozpoczynał o 5 rano, a kończył w późnych godzinach nocnych. Był człowiekiem wymagającym od siebie i od innych. Cechowała go wytrwałość, sumienność, bezkompromisowość oraz umiłowanie prawdy w nauce i życiu.

Spółeczeństwo Białowieży docenia zasługi wybitnego badacza Puszczy Białowieskiej i wieloletniego dyrektora Białowieskiego Parku Narodowego. W 1972 roku, u wejścia do Ścisłego

Rezerwatu Przyrody BPN, został odsłonięty głaz z tablicą pamiątkową, poświęcony pamięci Profesora. W 1987 roku imię Karpińskiego nadano Oddziałowi PTTK w Białowieży, dla uhonorowania jego zasług w zakresie rozwoju turystyki na terenie Puszczy. Również Białowieski Park Narodowy w 1996 roku wybrał Profesora na patrona swego Ośrodka Edukacji Przyrodniczej, dla upamiętnienia jego zasług na tym polu. W 2023 roku na budynku przedwojennej Dyrekcji Lasów Państwowych, znajdującym się na terenie Parku Dyrekcyjnego w Białowieży, odsłonięto tablicę ku pamięci prof. Karpińskiego. Okazjonalnie urządza się także wystawy jego zdjęć wykonanych w Puszczy Białowieskiej. Poza tym – dla uszanowania pamięci i zasług Karpińskiego we wzmocnieniu hodowli żubra w Puszczy Białowieskiej, wszystkim żubrom, urodzonym na wolności i odłowionym do hodowli w zagrodach, nadaje się imiona zaczynające się od liter „Ka”. Natomiast dokumentalistka Beata Hyży-Czołpińska zrealizowała w latach 2021-2022 film dokumentalny pt. „Drobny, kruchy człowiek” poświęcony życiu i pracy naukowej Profesora.

•
Piotr Bajko

Publikacje

Nowa książka Anny Kulbackiej

Ryc. 1. Okładka najnowszej książki Anny Kulbackiej.

Pani Anna Kulbacka wydała kolejną książkę o dziejach szkolnictwa leśnego w Polsce. Autorka prezentowała tę książkę pt. „Być jak sosna polska... Średnia Szkoła Leśna przy Wydziale Leśnym Centralnego Towarzystwa Rolniczego w Warszawie (1916-1923)”

w dniu 2 października br. na otwartym spotkaniu w auli internatu Technikum Leśnego w Białowieży.

Na spotkanie, zorganizowane przez Białowieskie Stowarzyszenie Dziedzictwa Puszczy, przybyło liczne grono osób. Miłą niespodzianką

była obecność rodziny jednego z absolwentów warszawskiej szkoły leśnej.

Pani Anna przedstawiła prezentację o historii leśnej szkoły w Warszawie, która w początkowych latach działalności była jedyną placówką średniego szkolnictwa leśnego na terenie ówczesnego Królestwa Polskiego. Powstała w 1916 roku i działała do 1923 roku – w bardzo trudnym okresie obejmującym niemiecką okupację Warszawy podczas I wojny światowej, walkę o odzyskanie niepodległości, walki polsko-ukraińskie o wschodnie granice kraju i wojnę polsko-bolszewicką 1920 roku. Mimo to, dzięki zaangażowaniu kadry i uczniów, uzyskano w szkole wysoki poziom nauczania, szczególnie przedmiotów zawodowych. Dużą wagę przykładano do wychowania obywatelskiego i patriotycznego, o czym świadczył liczny udział uczniów w różnych formacjach wojskowych w obronie ojczyzny.

Warszawską Średnią Szkołę Leśną ukoń-

czyło około 160 młodych mężczyzn. W książce pokazane są późniejsze losy 35 z nich, także na podstawie unikatowych dokumentów, wspomnień i fotografii. Szczególnie cennym dokumentem jest świadectwo ukończenia szkoły przez Cezarego Jurewicza z 1922 roku, które otrzymało Technikum Leśne w Białowieży w 1993 roku. Tę najdroższą swoją pamiątkę pan Jurewicz przysłał ze Stanów Zjednoczonych na dwa lata przed śmiercią.

Po prezentacji autorka odpowiadała na pytania zebranych i podpisywała książki. Uczestnicy spotkania kontynuowali rozmowy przy kawie i ciasteczkach w pięknej scenerii auli internatu Technikum Leśnego.

Książkę, wydaną przez Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie, można zakupić przez stronę internetową OKL: <https://www.okl.lasy.gov.pl/wydawnictwa>.

Ryc. 2. Podczas spotkania w auli internatu Technikum Leśnego. Stoją (od lewej): Anna Kulbacka i – prowadząca spotkanie – Bogumiła Jędrzejewska.

Bogumiła Jędrzejewska

Informacje z Gminnej Biblioteki Publicznej Jesienne spotkania najmłodszych w białowieskiej bibliotece

W październiku w Gminnej Bibliotece Publicznej im. Igora Nowakowskiego w Białowieży zagościła prawdziwa jesień — kolorowa, radosna i pełna dziecięcej wyobraźni. Bibliotekę odwiedziły przedszkolaki oraz uczniowie klas I-III z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Białowieży, uczestnicząc w cyklu zajęć literacko-plastycznych inspirowanych poezją dla najmłodszych.

Najmłodsze dzieci z przedszkola w Białowieży rozpoczęły swoje spotkanie od rozmowy o grzybach, wsłuchując się w wiersz Jana Brzechwy „Grzyby”. Przedszkolaki dowiedziały się, kto jest królem lasu i że nawet muchomor może być całkiem przyjazny – szczególnie gdy staje się

bohaterem pracy plastycznej. Dzieci z dumą stworzyły swoje „ordery z muchomora” pełne czerwieni i kropek. Nie zabrakło także zabawy

z rytmem – czytaniu towarzyszyły muzyczne rurki boom boom, które wprowadziły do spotkania dużo energii i śmiechu.

Później mali goście poznali wiersz Michała Jankowiaka o języku, który przygotowuje się do zimy. W tej części zajęć powstały niezwykle języki z pianki, zamiast kolców ozdobione kolorowymi listkami. Spotkanie zakończyła rozmowa o jesiennym wietrze i tańczących liściach – zainspirowana wierszem „*Wiele, wiele wiatr*”.

Równie twórczo i nastrojowo było podczas wizyty uczniów klas I-III z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Białowieży. Dzieci poznały wiersz Michała Jankowiaka „*Jeż*”, który stał się

punktem wyjścia do wykonania uroczych języków z listków. Następnie, w rytmie jesiennego wiatru, uczniowie stworzyli barwne drzewka z opadającymi liśćmi – pełne ciepłych barw i fantazji.

Jesienne spotkania pokazały, jak wiele pomysłów, cierpliwości i talentu drzemie w najmłodszych mieszkańcach naszej gminy. Ich wyobraźnia i zapał sprawiły, że biblioteka zamieniła się w prawdziwą galerię pełną kolorów, liści i dziecięcych uśmiechów.

●
GBP

Temat numeru

Mówże pięknie, żubrze, mówże! – Stukanie dzięcioła – trzecia edycja konkursu recytatorskiego w Białowieży

W rytmie stukania dzięcioła, który niczym poeta puszczy opowiada swoje historie w koronie drzew, w Gminnej Bibliotece Publicznej w Białowieży odbyła się trzecia edycja konkursu recytatorskiego „Mówże pięknie, żubrze, mówże! – Stukanie dzięcioła”.

W tegorocznym wydarzeniu wzięło udział aż 80 uczestników ze szkół powiatu hajnowskiego – z Hajnówki, Czeremchy, Dubin, Dubicz Cerkiewnych i Białowieży. Wśród recytatorów znalazło się 6 przedszkolaków, 45 uczniów klas I–IV, 23 z klas V–VIII oraz 6 reprezentantów szkół ponadpodstawowych – uczniów Technikum Leśnego w Białowieży.

Tym razem to **dzięcioł** był bohaterem poetyckich opowieści. Na scenie rozbrzmiewały wiersze pełne rytmu, humoru i leśnej mądrości, m.in. „*Leśny doktor*” Mariusza Szwondera, „*Dzięcioł*” Krzysztofa Roguskiego, „*Troski dzięcioła*” Ireny Ejsymond, „*Dzięcioł i jętka*” Jarosława Nykiela, a także utwory Władysława Bełzy, Zdzisława Feliksa Klauzy czy Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego

Jury, w skład którego weszli pasjonaci sło-

wa i przyrody – **prof. Bogumiła Jędrzejewska, Emilia Mariańska-Bukład z Nadleśnictwa Białowieża, Marek Świć z Białowieskiego Parku Narodowego oraz Mateusz Gutowski** – miało niełatwe zadanie. Wszystkie występy były pełne emocji, dojrzałości i autentycznego kontaktu z tekstem. Niektórzy uczestnicy wzbogacili swoje prezentacje o elementy stroju, które wspaniale oddawały klimat leśnych opowieści.

W kategorii klas I–IV **pierwsze miejsce zdobyła Kamila Dacewicz**, drugie miejsce - **Julia Ostapowicz** i trzecie **Bogumił Tokajuk**, wszyscy z Czeremchy. Wyróżnienia otrzymali: **Apolonia Samusiewicz, Piotr Grebieszko i Hanna Belter z Hajnówki (SP2), Gabriela Borowik, Grzegorz Koev z Czeremchy oraz Antonina Dackiewicz z Białowieży.**

W kategorii klas V–VIII **laureatką pierwszego miejsca została Aleksandra Stolarewska z Dubin**, drugie miejsce zajęła **Katarzyna Bruszevska z Białowieży**, a trzecie **Stanisław Szpakowicz**, również z Białowieży. Wyróżnienia przyznano **Michałowi Chileckiemu z Białowieży, Darii Karaś ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Hajnówce oraz Mateuszowi Siemiackiemu ze Szkoły Podstawowej nr 4 w Hajnówce.**

W kategorii szkół ponadpodstawowych najlepiej „stuknęła w słowo” **Aleksandra Grudziwska**, drugie miejsce zajęła **Gabriela Haputowicz**, a trzecie **Rafał Semeniuk** – wszyscy z Technikum Leśnego w Białowieży.

Każde z wystąpień było wyjątkowe – pełne ekspresji, rytmu i wrażliwości, jakby sam dzięcioł

dyktował tempo wiersza. Jury zgodnie przyznało, że poziom tegorocznych prezentacji był niezwykle wysoki, a młodzi recytatorzy po raz kolejny udowodnili, że poezja wciąż ma w sobie moc.

Nie zabrakło też podziękowań dla tych, którzy wspierają to piękne wydarzenie – **Wójta Gminy Białowieża, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku, Białowieckiego Parku Narodowego, Nadleśnictwa Białowieża, Państwa Elizy i Rafała Kowalczyków oraz Białowieckiego Ośrodka Kultury.**

Dodatkową atrakcją wydarzenia było **stoisko edukacyjne Nadleśnictwa Białowieża**, przygotowane w holu kinowym, gdzie uczestnicy

i goście mogli poznać fascynujące ciekawostki o dzięciolach i życiu lasu.

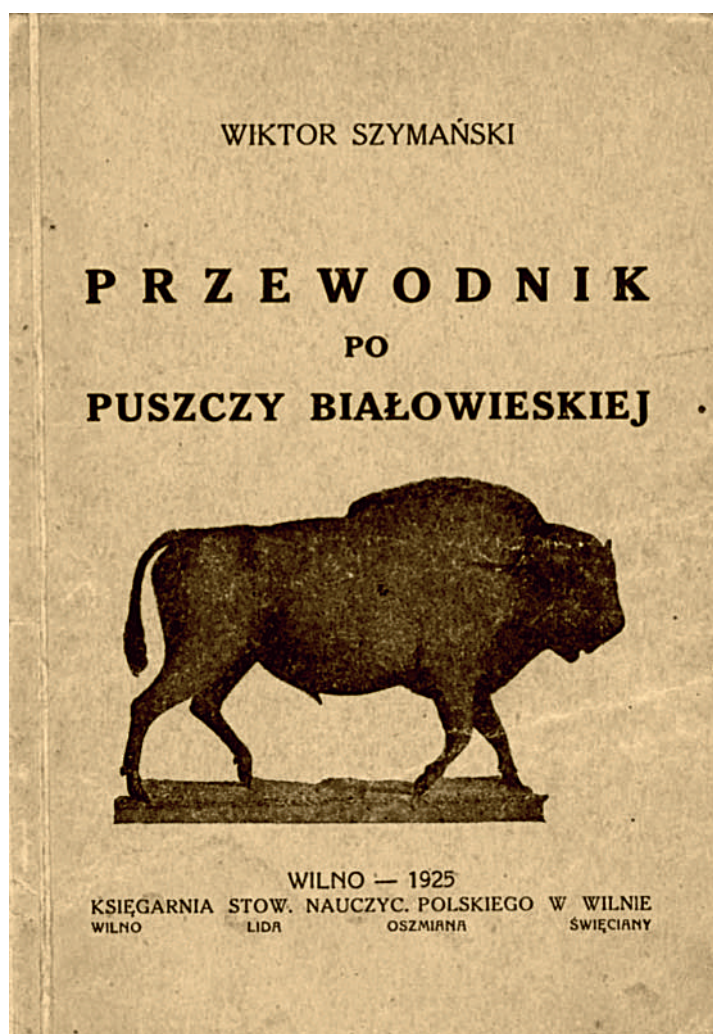
Konkurs po raz kolejny udowodnił, że poezja w Białowieży ma swoje korzenie w lesie – i swoje echo w sercach ludzi. Każde „stuk, puk, stuk” było nie tylko rytmem dzięciola, ale też rytmem młodych serc, które tego dnia mówiły naprawdę pięknie.

Niech więc dzięciół stuka dalej – może już w rytmie wierszy, które powstaną pod wpływem inspiracji tym niezwykłym dniem.

•
GBP

Zdarzyło się kiedyś...

Pierwszy przewodnik po Puszczy Białowieskiej

Fot. 1. Okładka „Przewodnika po Puszczy Białowieskiej” Wiktora Szymańskiego.

Zapewne niewielu mieszkańców Białowieży wie, że autorem pierwszego przewodnika turystycznego po Puszczy Białowieskiej jest polski leśnik Wiktor Szymański (1882-1924). Książka opuściła drukarnię równo 100 lat te-

mu. Jej tytuł brzmi niepretensjonalnie: „Przewodnik po Puszczy Białowieskiej”.

Wiktor Szymański jest już osobą zapomnianą. Przybliżmy więc czytelnikom pokrótce jego sylwetkę.

Autor pierwszego przewodnika białowieckiego urodził się 31 października 1882 roku w Taszkencie (obecnie miasto to jest stolicą Uzbekistanu) w rodzinie lekarza. Po kursie gimnazjalnym w Saratowie, wstąpił do Instytutu Leśnego w Petersburgu, który ukończył w 1904 roku. Przez trzy lata pracował jako zastępca nadleśniczego w guberniach besarabskiej i kazańskiej, następnie został taksatorem w guberni permskiej. W 1914 roku objął stanowisko nadleśniczego w guberni wołogodzkiej, a później w kostromskiej.

Jego gorące polskie serce wciąż marzyło o powrocie do ojczyzny i pracy dla jej dobra. Na początku 1918 roku przeczytał w polskiej prasie wydawanej na terenie Rosji odezwę-apel wzywający rodaków-leśników do powrotu do Polski. Z chęcią wziął udział w Zjeździe Organizacyjnym Leśników Polskich, który odbył się 9 maja 1918 roku. Władze radzieckie utrudniały jednak wyjazd fachowcom, gdyż potrzebowały ich u siebie. Wiktor przyjechał do Polski dopiero w początku 1922 roku.

Trafił do Białowieży, gdzie otrzymał stanowisko referenta w Zarządzie Okręgowym Lasów Państwowych. Ciągnęło go jednak na Wileńszczyznę – ziemię rodzinną przodków po linii ojcowskiej. Wkrótce przeniósł się do Wilna, gdzie nadal był związany z leśnictwem. Początkowo

pełnił obowiązki inspektora obwodowego, później kierownika wydziału gospodarczo-technicznego. Działał aktywnie w Związku Zawodowym Leśników w Rzeczypospolitej. Miał dużą wiedzę i doświadczenie, zdobyte sumienną pracą. Był lubiany i poważany przez współpracowników. Dla wielu stanowił wzór do naśladowania.

Niestety, cierpiał na nieuleczalną chorobę serca, która doprowadziła go do śmierci 7 stycznia 1924 roku. Pochowany został na cmentarzu w Antokolskim lesie.

Swój przewodnik Szymański pisał będąc jeszcze w Białowieży. Ukończył go już w 1922 roku, w Wilnie wprowadził tylko drobne uzupełnienia. Niestety, śmierć autora wstrzymała druk tej pozycji na kilka lat. Ukazała się ona dopiero w 1925 roku, a jej wydawcą była Księgarnia Stowarzyszenia Nauczycielstwa Polskiego w Wilnie. Szymański już nie mógł ujrzeć swojego dzieła.

„Przewodnik po Puszczy Białowieskiej” zawiera ponad 50 stron tekstu. Ilustrują go cztery piękne fotografie, wykonane przez Jana Bułhaka. Wydawnictwo sprawia dobre wrażenie estetyczne.

Książka składa się z czterech rozdziałów, poprzedzonych przedmową. Tytuły rozdziałów brzmią: I. Komunikacja. II. Ogólne wiadomości o Białowieży (osadzie). III. Parki, pałac i inne godne zwiedzenia miejsca w Białowieży (osadzie). IV. Puszcza. Na końcu przewodnika umieszczono spis literatury o Puszczy i żubrze, który zawiera 36 pozycji.

W przedmowie autor nazywa Puszcę Białowieską „klejnotem lasów naszych” i „skarbcem naszych bogactw naturalnych”. Puszcza to dla niego „Wawel leśny”. Nie ukrywa, że smuci go fakt małego zainteresowania społeczeństwa polskiego Puszczą. Według niego „nasz Park Narodowy” winien stać się „pierwszorzędnym miejscem wycieczek, ośrodkiem sportu, miejscem pokazu zwierząt i jedynej w swoim rodzaju dziewiczej natury”, a także „miejscem pokazu naszego przemysłu drzewnego”. Zachęca gości zagranicznych, poetów, malarzy, literatów do odwiedzin tego jedynej w całej Europie „Parku Natury”. Dodaje też: „A jakież pole ogromne stanowi Puszcza dla badań naukowych, ile tajemnic kryje ona dla przyrodnika i historyka, dla paleontologa i archeologa, dla ludoznawcy, zbieracza podań i legend ludowych itd.”. – Niech więc wszyscy do Puszczy podążą! – zachęca Szymański.

Pierwszy rozdział przewodnika zawiera informację, jak i z jakich kierunków jest najłatwiej dotrzeć do Białowieży. Sytuację komunikacyjną na tym terenie przedstawia dołączony planik. Dalej autor opisuje stację kolejową w Hajnówce, na której można ujrzeć „bogactwo typów ludzkich niemałe”. Interesujące są też wiadomości o samej trasie kolejowej do Białowieży i stacji docelowej. Turysta, który już dotarł na miejsce, otrzymuje poradę, jak można załatwić nocleg oraz zwiedzić Puszczę.

W drugim rozdziale znajdujemy informacje o położeniu osady i jej wyglądzie ogólnym. Podano w nim również krótką charakterystykę miejscowej ludności. Wymieniono ponadto i opisano ważniejsze urzędy, zakłady naukowe, domy modlitwy, restauracje, sklepy i rynek.

Trzeci rozdział zapoznaje czytelnika z Parkiem Pałacowym oraz znajdującymi się na jego terenie obiektami zabytkowymi (głaz z 1747 roku, obelisk Augusta III, pałac Aleksandra III, dom myśliwski Aleksandra II, domy pałacowe). Są tu również opisy obiektów położonych poza parkiem, jak: rampa cesarska, cerkiew prawosławna, miejsce pomnika Aleksandra II, cmentarz prawosławny z mogiłami polskich żołnierzy, park przy Zarządzie Okręgowym Lasów Państwowych wraz ze znajdującymi się na jego terenie gmachami i budynkami, stacja meteorologiczna i cmentarz niemiecki. Do rozdziału dołączono planik Parku Pałacowego i obecnego Parku Dyrekcyjnego (wówczas nazywanego Parkiem przy ZOLP).

Czwarty rozdział poświęcony jest samej Puszczy. Autor podaje podstawowe informacje o jej położeniu geograficznym i topografii, krótko charakteryzuje klimat, gleby, las i rosnące w nim rodzime gatunki drzew, a także powierzchnię i rozkład drzewostanów oraz szkody powstałe w drzewostanach wskutek działalności okupanta niemieckiego tudzież kornika. Znajdziemy tu także dość obszerne dane o podziale administracyjnym Puszczy, gospodarstwie leśnym i „Parku Natury” (późniejszy Białowieski Park Narodowy), eksploatacji lasu, zakładach przemysłowych i kolejkach leśnych. Scharakteryzowany został również zwierostan Puszczy oraz gospodarstwo łowieckie – rosyjskie i polskie. Wymienione są liczne miejsca historyczne, jak: Stara Białowieża, Góra Batorego, Jelenia Góra, Krynoczek, krzyż na pamiątkę powstania 1863, dom w Browoku, mogiła powstańców 1863 roku w Orzeszkowie

oraz osada Zwierzyniec z postumentem żubra.

Fot. 2. Takimi furmankami wożono turystów po Puszczy Białowieskiej w okresie międzywojennym. Na zdjęciu: Stefan Krawczuk (1892-1969).

Przewodnik Szymańskiego jest niezwykle cennym źródłem informacji o administracji i gospodarce w Puszczy Białowieskiej w pierwszych latach po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Autor dość szczegółowo opisuje ówczesne realia, nierzadko też przywołuje interesujące dane historyczne. Myślę, że przewodnik jest najobszerniejszym, drukowanym dotąd źródłem historycznym o początku lat dwudziestych XX wieku na terenie Puszczy Białowieskiej.

Szkoda tylko, że wydawca nie usunął z niej nieaktualności, powstałych w dość krótkim, ale za to bogatym w zmiany okresie. Stąd też niektóre informacje, zwłaszcza dotyczące podziału administracyjnego i stosunków gospodarczo-leśnych, były już przestarzałe. Mankamentem przewodnika jest niewątpliwie brak mapki z zaznaczonymi obiektami, które proponuje się do zwiedzenia. Utrudniało to turystom czy wycieczkom poruszanie się po terenie. Niemniej jednak pozycja ta przez lata cieszyła się dużą popularnością wśród osób odwiedzających żubrowy macek.

Jan Kloska, recenzując książkę Szymańskiego na łamach „Ziemi” (nr 9/1926), stwierdził, że „zarówno układ, jak i treść przewodnika nie pozostawiają nic do życzenia”. Jemu osobiście brakowało tylko mapki z zaznaczonymi szlakami turystycznymi i wyodrębnienia nazw łacińskich. Jeśli chodzi o szlaki turystyczne, to ich w tamtym okresie jeszcze nie było, a sam ruch turystyczny dopiero co raczkował. Turysty indywidualni czy grupy wycieczkowe same sobie wyznaczały trasy do opisywanych obiektów, kierując się własnym zainteresowaniem.

Przewodnik Szymańskiego nie był jedynym tego typu wydawnictwem w okresie między-

wojennym. W 1933 roku nakładem Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Warszawie ukazała się 62-stronicowa książka „Białowieża (krótki przewodnik)” Jana Kloski. Wchodziła ona w skład serii „Biblioteczka Wycieczkowa” (nr 13). Cztery lata później drukarnię „Lechia” w Białymstoku opuszczała 56-stronicowa książeczka, będąca odbitką z „Przewodnika po województwie białostockim”. Wydał ją Związek Popierania Turystyki Województwa Białostockiego. Na okładce widnieje tytuł: „Krótki przewodnik po Puszczy Białowieskiej”, a na stronie tytułowej: „Białowieża i Hajnówka”. Autorami tej pozycji są dr Mieczysław Orłowski i dr Jan Karpiński (na stronie tytułowej nazwiska autorów podano w odwrotnej kolejności).

Autorzy obu wymienionych przewodników proponują już konkretne trasy do zwiedzania, wypracowane w niedługim okresie po ukazaniu się wydawnictwa Szymańskiego.

Gwoli ścisłości należy wspomnieć, że w 1925 roku ukazał się także pierwszy przewodnik wycieczki naukowej po Puszczy Białowieskiej, pod tytułem „Wycieczka do Parku Narodowego w Białowieży w dniach 7 i 8 lipca 1925 r.”. Napisał go Józef Paczowski dla uczestników odbywającego się w Warszawie IV Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Polskie Towarzystwo Botaniczne jest też jego wydawcą.

Do czasu wydania przewodnika Szymańskiego, turyści korzystali z kilku ogólnych informatorów o Puszczy Białowieskiej, wydanych w okresie od 1894 do 1924 roku.

W 1894 roku ukazała się w Petersburgu (po rosyjsku) książka Jewgienija Wiszniakowa pt. „Białowieżskaja Puszcza. Nabroski pierom i fotografiju” (Puszcza Białowieska. Szkice piórem i fotografią). Jej autor, członek rzeczywisty Imperatorskiego Towarzystwa Geograficznego, odwiedził Białowieżę wiosną 1892 roku, w towarzystwie wybitnego malarza rosyjskiego Iwana Szyszkina. W książce opisał świat roślinny i zwierzęcy Puszczy, jej historię, gospodarkę. Całość zilustrował wykonanymi przez siebie fotografiami. Dzisiaj informator ten jest rarytasem wydawniczym.

Podobna pozycja w języku polskim ukazała się w 1903 roku w Warszawie, nakładem P. Laskauera. Była to „Białowieża w albumie” Zygmunta Glogera. Autor odwiedzał Puszcę Białowieską kilkakrotnie w latach 1879-1903. We wrześniu 1882 roku gościł w niej w towarzystwie

powieściopisarza Henryka Sienkiewicza i artysty malarza Michała Andriolliego.

Obie te książki mają charakter albumowy. Książka Glogera została powtórzona w 1907 roku, ale już bez fotografii. Warszawskie wydawnictwo M. Arcta wydało ją w dwóch wersjach, zatytułowanych „Białowieża”. Jedna pozycja ukazała się w serii „Biblioteka geograficzna. Opisy malownicze i podróże” (t. 5), druga – w serii „Książki dla wszystkich” (nr 489). Obie wersje mają dołączoną mapkę.

W 1908 roku drukarnię opuściła książeczka Bohdana Dyakowskiego pt. „Z puszczy Białowieskiej”, wydana przez Redakcję „Przyjaciela Dzieci” w Warszawie. Drugie, rozszerzone wyda-

nie książeczki pojawiło się w 1926 roku, nakładem Gebethnera i Wolffa. Pozycja ta, adresowana do dzieci, prezentuje w beletrystycznej formie podstawową wiedzę o Puszczy Białowieskiej.

Pierwszym informatorem wydanym po odzyskaniu przez Polskę niepodległości była niewielka książeczka Januarego Kołodziejczyka pt. „Park przyrody w Puszczy Białowieskiej”. Wypuściło ją w 1924 roku warszawskie wydawnictwo Iskry. Pozycja ta jednak nie zdobyła większej popularności u czytelników.

•
Piotr Bajko

Wydarzenia kulturalne

Wystawa o królewskiej Białowieży – w Parku Pałacowym

Ryc. 1. Wystawa na tle drzew w Parku Pałacowym w Białowieży (fot. B. Jędrzejewska).

Plenerowa wystawa pt. „Z Krakowa, Wilna i Warszawy do Białowieży. Podróże i łowy królów Polski i wielkich książąt Litwy”, po miesięcznych ekspozycjach na zamkach w Niepołomicach i Wilnie, dotarła do Białowieży. W październiku można ją było oglądać w Parku Pałacowym przed budynkiem Dyrekcji Białowieskiego Parku Narodowego.

W niedzielne popołudnie, 28 września, odbył się wernisaż wystawy. W sali konferencyjnej BPN wypełnionej przez zainteresowanych mieszkańców Białowieży, w tym wielu przewodników PTTK, oraz gości, autorki ekspozycji, dr Joanna Wawrzeniuk (IA UKSW w Warszawie) i prof. Bogumiła Jędrzejewska (IBS PAN w Białowieży) zaprezentowały historyczne i archeologiczne

wprowadzenie do treści wystawy. Następnie w plenerze, przy planszach – mimo wilgotnej pogody (mżawka) – autorki długo jeszcze odpowiadały na pytania uczestników spotkania.

Miejsce ustawienia plansz wystawy (Ryc. 1) było bardzo dogodne dla zwiedzających, ale też szczególnie znaczące – to właśnie tuż za nimi, na miejscu, gdzie dziś rosną najstarsze dęby w Parku Pałacowym, znajdowały się w XVII wieku budynki dworu myśliwskiego Zygmunta III Wazy i jego synów, Władysława IV i Jana Kazimierza. Niepodał, bliżej dzisiejszego gmachu dyrekcji i muzeum BPN, stały w XVIII wieku kolejne dwory – Augusta III Sasa i Stanisława Augusta Poniatowskiego. Wystawa na kilku planszach prezentowała między innymi najważniejsze wydarzenia z 200 lat królewskiej historii Białowieży, które rozgrywały się właśnie w obecnym Parku Pałacowym.

Wystawę można było oglądać przez miesiąc (październik). W listopadzie będzie ona prezentowana przed Muzeum Pałacu Jana III Sobieskiego w Wilanowie. Warszawski wernisaż odbędzie się w poniedziałek 3 listopada o godz. 15 w Villi Intrata – dworku na terenie wilanowskiej rezydencji.

Wystawa jest realizowana w ramach projektu badawczego Fundacji Rozwoju Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie pt. „Dziedzictwo Wazów w Białowieży (tajemnica pałacowych dębów)”, dofinansowanego ze środków

budżetu Państwa z programu Nauka dla Społeczeństwa II, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego; kier. projektu dr Joanna Wawrzeniuk.

Dr Joanna Wawrzeniuk

*Instytut Archeologii, Uniwersytet Kardynała
Stefana Wyszyńskiego, Warszawa
Prof. dr hab. Bogumiła Jędrzejewska
Instytut Biologii Ssaków
Polskiej Akademii Nauk, Białowieża*

Piłka siatkowa

Sukces siatkarzy Technikum Leśnego w Białowieży

W piątek, 17 października 2025 roku, reprezentacja siatkarzy Technikum Leśnego w Białowieży wzięła udział w międzynarodowych jubileuszowych zawodach z okazji 50-lecia Technikum Leśnego w Starym Sączu.

Dyrekcja szkoły zaprosiła trzy najbardziej zasłużone szkoły leśne w Polsce: Białowieżę, Biłgoraj oraz Milicz, szkoły z powiatu nowosądeckiego oraz bardzo dobrą drużynę ze Słowacji - Lubownię.

W drodze do finału pewnie pokonaliśmy gospodarzy 2:0 oraz w tym samym stosunku ze-

spół z Grybowa. W finale w bardzo emocjonującym spotkaniu zwyciężyliśmy Słowaków.

Świetna postawa naszych chłopców to powód do zadowolenia. Dobrze promowaliśmy Gminę Białowieża.

Najlepszym zawodnikiem turnieju został wybrany Aleksander Janiel z naszej drużyny, ale pozostali – A. Przędziecki, D. Jurczuk, B. Kogut, F. Barduszek, G. Bachmat, J. Jaganow, H. Leszczuk, K. Semeniuk, D. Kamieński – również spisali się bardzo dobrze.

Wojciech Gutowski

Ogłoszenie

Zespół ds. Obiektu Światowego Dziedzictwa UNESCO „Puszcza Białowieska” 11 listopada 2025 zaprasza na wspólny niepodległościowy spacer do Obszaru Ochrony Ścisłej BPN oraz ognisko z muzyką po wycieczce.

Liczba miejsc ograniczona - obowiązują zapisy. Więcej informacji oraz szczegóły zapisów na stronie na stronie <https://www.facebook.com/UnescoPuszczaBialowieska> wkrótce. Program realizowany jest wspólnie z Białowieskim Parkiem Narodowym, Gminą Białowieża i Białowieskim Ośrodkiem Kultury.

ZAPRASZAMY NA BEZPŁATNE BADANIE WZROKU

OPTO-BUS®

6 listopada 2025 r.
(czwartek)

Białowieża

Parking przy

Urzędzie Gminy
ul. Sportowa 1

w godzinach 14:00 – 15:30

ZAPISY 8:00-16:00, nr tel. **570 407 407**

BADANIE WYKONYWANE OSOBOM POWYŻEJ 15. ROKU ŻYCIA

OFERUJEMY:

- 1. BADANIE POD KĄTEM WADY WZROKU;**
- 2. DOBÓR SZKIEŁ I OPRAW OKULAROWYCH;**
- 3. MOŻLIWOŚĆ KUPNA OKULARÓW PROGRESYWNYCH, DO PRACY PRZY KOMPUTERZE, CHODZENIA, CZYTANIA I JAZDY SAMOCHODEM.**

GŁOS BIAŁOWIEŻY - GAZETA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Wydawca: Białowiecki Ośrodek Kultury
ul. Sportowa 1, 17-230 Białowieża, tel.: 85 68 12 460
Redaktor naczelny: Mateusz Damian Gutowski
Druk: Białowiecki Ośrodek Kultury
Korekta: Gminna Biblioteka Publiczna
Numer zamknięto: 27.10.2025 r.
E-mail: bok@ug.bialowieza.pl
Strona internetowa: www.gmina.bialowieza.pl
Nakład: 350 egzemplarzy

